
Bajkalská 25, 827 18 Bratislava 212, Slovensko, tel./fax: 02/5341 7207
e-mail: tis@transparency.sk, www.transparency.sk

Súdnictvo

Pri budovaní moderného súdneho systému je možné zovšeobecniť skupiny problémov¹, ktoré je nevyhnutné riešiť a odporučiť nasledovné riešenia:

Vymenovanie sudcov:

- Výberové konania na sudcov by mali byť anonymizované, aby členovia výberovej komisie nepoznali meno uchádzača o funkciu sudcu. Okrem vzdelanostných kritérií vo výberovom konaní na funkciu sudcu zaviesť aj kritériá etické.
- Zvážiť voľbu sudcov na určité primerane dlhé obdobie (napr. 12 rokov) bez možnosti opätovného zvolenia do funkcie.

Podmienky výkonu funkcie:

- Zaviesť pravidelné, merateľné hodnotenia sudcov, zverejňovanie takéhoto hodnotenia prostredníctvom internetu. Tiež zaviesť jednotný systém sledovania výkonnosti, dochádzky a domácej práce sudcov.
- Odstraňovať prietahy presunom väčších právomocí na predsedu súdu, ktorý by tiež mohol nariadiť sudcovi vo veci konať v určitom termíne.
- Pokračovať v reformách súdneho manažmentu, t.j. v zlepšovaní organizácie práce sudcov, odbremeňovaní ich od aktivít, ktoré môžu vykonávať aj menej kvalifikované osoby, a pod.

Zodpovednosť, etika:

- Zaviesť pravidelný tréning etického správania sa sudcu a pracovníkov súdov.
- Vykonávanie školení a prednášok sudcami pre súkromné spoločnosti spochybňuje ich nestrannosť. Sudcovia by nemali prijímať odmenu od súkromných spoločností za žiadnu činnosť.
- Zákone definovať zásady sudcovskej etiky v rozsahu minimálnych medzinárodných štandardov² a zaviesť pravidelný tréning etického správania sa sudcu a pracovníkov súdu.

¹ Global Corruption Report 2007, Corruption in Judicial Systems, Transparency International 2007

² Napríklad tzv. Bangalórsky kódex (Bangalore Principles of Judicial Conduct), ktorý určuje základný rámec dovoleného správania sa sudcu a bol schválený Hospodárskou a sociálnou radou OSN v roku 2006. Medzi nevyhnutné opatrenia by mala patriť aj povinnosť vzdelávať sa, zachovať si prísnu

Transparentnosť:

- Vyhотовovať a sprístupňovať zvukové, resp. zvukovo-obrazové záznamy zo všetkých verejných pojednávaní. Publikovať všetky rozhodnutia a rozsudky súdov v prehľadnej a ľahko spracovateľnej podobe. Povinne zriadiť webovú stránku pre každý súd a obsadiť funkciu hovorcu.
- Zvýšiť kvalitu a zmeniť štruktúru odôvodnení rozhodnutí súdov tak, aby sa súd vysporiadal so všetkými námietkami strán a jasne uviedol právny názor.
- Posilniť laický prvok v rozhodovaní Súdnej rady a disciplinárnych senátov. Väčšinu pri rozhodovaní Súdnej rady a disciplinárnych senátoch by nemali mať sudcovia a ani bývalí sudcovia. Podarí sa tak zmenšiť podozrenie z tzv. falošnej kolegiality pri rozhodovaní týchto orgánov. Rovnako by mal byť laický prvok zavedený v niektorých druhoch civilných konaní (napríklad žaloby na ochranu osobnosti).

osobnú integritu sudcu, vyhnúť sa uprednostňovaniu osôb, s ktorými sa pravidelne stretáva pri výkone funkcie (advokáti, prokurátori a podobne) a ďalšie.